

Diputació
Barcelona
xarxa de municipis

Àrea de Cultura

Pla d'Acció Cultural de Collbató

Ajuntament de Collbató

PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE COLLBATÓ

Setembre 2005

Ajuntament de Collbató

Diputació de Barcelona
2005

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ.....	5
2. EL PROCÉS D'ELABORACIÓ: ASPECTES METODOLÒGICS.....	9
3. PREÀMBUL.....	13
3.1. El territori.....	15
3.2. La societat: indicadors demogràfics.....	16
4. DIAGNÒSTIC.....	27
4.1. Marc general.....	29
4.2. La política cultural municipal.....	30
4.3. Teixit associatiu.....	35
4.4. Equipaments	41
4.5. Punts forts i febles de la dinàmica cultural de Collbató.....	46
4.6. Conclusions.....	47
5. PROPOSTES D'ACCIÓ D'UNA POLÍTICA LOCAL.....	49
6. CRÈDITS.....	67

1. PRESENTACIÓ

Les polítiques culturals són un instrument indispensable de desenvolupament comunitari. Sota aquesta premissa, i amb el pas dels anys, els nostres Ajuntaments han anat adquirint compromisos cada cop més grans en la gestió d'aquestes polítiques, encara que, per moltíssimes raons, no sempre els resultats han estat al nivell de les expectatives. Cal tenir en compte que la cultura és un àmbit d'actuació institucional molt més fràgil i amb un conjunt d'especificitats que moltes vegades fan difícil la seva gestió. La manca de projectes a mig/llarg termini, les accions puntuals del tot improvisades, la despesa desorbitada cap a activitats sense vocació de continuïtat, etc. han provocat en molts ajuntaments una deriva constant que no ha fet més que generar frustració en amplis sectors de la ciutadania.

El paper que juga la societat civil en l'àmbit de la cultura fa que les temptacions de dirigisme institucional es vegin ràpidament desestimades en favor d'una acció política que cerqui complicitats en el si de la societat per poder tirar endavant cadascun dels projectes. Aquesta realitat obliga els poders públics a sostenir polítiques culturals compartides amb els agents culturals del territori. És en aquest punt on la planificació hi juga un paper determinant per encetar una dinàmica de diàleg regular amb la ciutadania i consensuar propostes i accions veritablement motivadores. I aquest, precisament, és el punt on ens trobem.

En l'àmbit de la cultura, com en d'altres, cal apostar per una reconciliació constructiva entre l'acció política i la ciutadania, cal desvetllar temors sovint infundats i convèncer-nos entre tots plegats que la cultura és un instrument de desenvolupament comunitari que beneficia tothom. És del tot necessari, doncs, desenvolupar espais que permetin l'intercanvi d'opinions i propostes.

Un cop establerts els dispositius necessaris, serà l'hora d'elaborar un projecte cultural compartit que permeti desenvolupar accions i polítiques concretes. Aquesta nova realitat implica efectuar-ne el corresponent seguiment i de forma periòdica introduir correccions, en definitiva, actualitzar-lo.

La Regidoria de Cultura de Collbató va sol·licitar a l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona, a través del Centre d'Estudis i Recursos Culturals, la realització d'aquest diagnòstic cultural que, a més d'ajudar a la correcció a curt termini de les deficiències i les mancances més immediates, posi les bases per a un projecte cultural que permeti planificar una acció cultural futura, més estructurada i més ambiciosa.

Aquest document, elaborat durant el primer trimestre del 2005, significa una primera aproximació a la realitat cultural de Collbató. Les dinàmiques positives que s'han generat a partir del contacte dels tècnics responsables de l'estudi amb la ciutadania, els responsables polítics i tècnics, haurien de continuar en el futur de la manera que es consideri més adequada, però en qualsevol cas, evitant que es malbarati l'esforç col·lectiu efectuat fins ara i sense cedir en la determinació de prosperar cap a l'assoliment d'una dinàmica cultural més rica i saludable per a Collbató i els seus habitants.

2. EL PROCÉS D'ELABORACIÓ: ASPECTES METODOLÒGICS

D'entre totes les formes de plantejar una investigació de caire social, com és la confecció d'un Pla d'Acció Cultural, la participativa és l'única que permet conèixer de primera mà les opinions d'aquelles persones que conviuen amb la realitat cultural. D'aquesta manera la perspectiva adoptada en aquest cas partirà del contacte amb la ciutadania, els usuaris i els agents culturals. El contacte directe amb les persones que viuen o desenvolupen activitats al territori és gairebé sempre l'element primordial que permet arribar al fons de tot plegat.

Una característica important de les metodologies participatives rau en el fet que contribueixen a iniciar una dinàmica de reflexió al voltant d'una determinada temàtica, en aquest cas sobre l'àmbit de la cultura a Collbató. La sensibilització col·lectiva, per tant, es produeix a partir del propi desenvolupament de la investigació i del contacte amb les persones tot fent referència a necessitats, mancances, problemàtiques, etc. relacionades amb l'àmbit d'estudi. El model participatiu és recomanable quan és té la intenció d'introduir canvis, grans o petits, i de transformar, encara que sigui de forma gradual, la realitat vigent.

Així doncs, el desenvolupament del Pla d'Acció Cultural de Collbató (PAC) es basa en una metodologia que combina la participació activa de tots els agents culturals locals amb les aportacions d'especialistes i experts tècnics. Així doncs, el Pla d'Acció Cultural s'articula en dos fases diferenciades: una de Diagnòstic i una altra de Propostes.

El desenvolupament de la **fase de Diagnòstic** és el següent:

1. Estudi documental, integrat d'una banda per l'anàlisi de l'explotació estadística i cartogràfica de les dades de caràcter demogràfic i socioeconòmic, així com dels indicadors culturals disponibles. D'altra banda, s'analitzaran la bibliografia, els estudis i reflexions existents sobre el territori i temàtica en qüestió, per tal de poder incorporar les aportacions anteriors que encara siguin vigents.
2. Treball de camp i visites al conjunt de la ciutat i als equipaments, per tal de copsar i de contrastar-ne la realitat.
3. Realització del conjunt d'entrevistes a persones significatives de la societat civil de Collbató, directament relacionades o no amb el món de la cultura, però que poden fer aportacions enriquidores al Pla.
4. Convocatòria de la JORNADA de PRESENTACIÓ i DE TREBALL. El debat de la jornada va girar al voltant de tres temes fonamentals: Collbató i la cultura, dinàmiques culturals i equipaments.
5. Elaboració d'un document final de Diagnòstic generat pel conjunt dels processos d'informació, discussió i reflexió fins ara esmentats.

La **fase de Propostes** s'estructurarà de la següent manera:

1. Convocatòria de la JORNADA de PROPOSTES per tal de recollir l'opinió de la ciutadania sobre les accions a dur a terme pels diferents agents socials de Collbató en matèria cultural.
2. Redacció definitiva del Pla d'Acció Cultural de Collbató i lliurament a l'Ajuntament.

3. PREÀMBUL

El parc natural de Montserrat

El **Parc Natural de la Muntanya de Montserrat** té una extensió de 3.500 Ha i el seu entorn de protecció és de 4.100 Ha. La declaració de Parc Natural pel Consell Executiu de la Generalitat féu que l'àmbit es declarés d'interès i utilitat pública i convertí el paratge en un monument històric i artístic per al qual es dissenyà, a fi i efecte de garantir-ne la conservació, un **Pla Especial de Protecció**. El Pla estableix un seguit de mesures que regulen tant la mena d'explotacions agrícoles permeses com les intervencions forestals que calgui dur a terme, des de la tala d'un arbre a la crema de matolls, però també garanteix que la fesomia de la muntanya no es malmeti i es mantingui intacta en tota la seva esplendor.

Gestionar un parc natural i fer respectar el pla especialment dissenyat per a ell no és una tasca senzilla. Des del 1982 el **Patronat de la Muntanya de Montserrat**¹, on l'Ajuntament de Collbató hi és representat, és l'òrgan encarregat de la gestió del Parc Natural. Les funcions principals del Patronat són preservar el medi, tenir cura de les belleses de la muntanya, no malmetre ni corrompre el paisatge, respectar la fauna i la flora, els arbres i l'ecosistema del parc en general; també l'execució d'obres i l'establiment de serveis, el foment del turisme, la conservació del patrimoni, la recollida de deixalles o la instal·lació de rètols i indicadors per a la senyalització de la zona urbana i els camins.

El fet que qualsevol reforma o projecte nou cal que passi per les mans del Patronat, que haurà de decidir la seva viabilitat, no té com a objectiu destorbar les iniciatives ciutadanes de dinamització econòmica del poble, ben al contrari. Precisament una de les finalitats del Patronat i dels Ajuntaments és impulsar la millora econòmica dels pobles, fomentant la consolidació de zones de segona residència, la creació de noves indústries (en zones limítrofes al parc), i en definitiva, promoure totes aquelles accions que tendeixin a eliminar les condicions discriminatòries respecte a les comunitats veïnes no regides per la normativa del parc.

3.2. LA SOCIETAT: INDICADORS DEMOGRÀFICS

Tot seguit presentem un recull informatiu bàsic sobre la població de Collbató, necessari per a dur a terme el Diagnòstic del Pla d'Acció Cultural. A tal fi, s'han tingut en compte dades de tipus sociodemogràfic el més actualitzades possible. La diversitat de fonts utilitzades pot explicar que en algun moment no coincideixin dades de diferents organismes.

Per tal de contextualitzar les dades de Collbató en primer lloc s'ha fet una comparació amb el Baix Llobregat, amb Catalunya o amb un conjunt de municipis de referència triats per la seva similitud en quant a volum de població i extensió territorial. En aquest

¹ El Patronat és un organisme autònom adscrit al Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya. Hi són representades les institucions i entitats següents: Generalitat de Catalunya; Ajuntaments del Bruc, Collbató, Monistrol de Montserrat i Marganell; Consells Comarcals de l'Anoia, Bages i Baix Llobregat; Diputacions de Barcelona, Girona, Lleida i Tarragona; Administració General de l'Estat; i Monestir de Santa Maria de Montserrat.

darrer cas els municipis escollits són: Sant Martí Sarroca, Calaf, La Torre de Claramunt, Monistrol de Montserrat, Sant Climent de Llobregat, Balenyà i Sant Julià de Vilatorça.

Taula 1. Comparativa amb els municipis de referència (2003)

	Població	Superfície (Km2)	Densitat pobl.	Renda*
Collbató	3.024	18,07	152	4.454
Sant Martí Sarroca	2.650	35,27	73	4.621
Calaf	3.214	9,22	337	6.260
La Torre de Claramunt	2.936	15,01	186	4.993
Monistrol de Montserrat	2.654	11,77	217	4.806
Sant Climent de Llobregat	3.366	10,81	299	6.260
Balenyà	3.413	17,38	189	6.826
Sant Julià de Vilatorça	2.622	15,94	163	4.956

Font: Diputació de Barcelona

* Renda familiar bruta disponible (2000)

Si parem atenció a aquesta comparativa, observem com el municipi de Collbató té una densitat de població relativament baixa, ja que d'entre els municipis de referència és gairebé el de menor densitat, només per davant de Sant Martí Sarroca. Aquesta distribució es dona també en el cas de la renda bruta familiar disponible, on Collbató se situa també en les darreres posicions, si bé les oscil·lacions amb els municipis de referència no disten excessivament els uns dels altres, a excepció de Balenyà, Sant Climent de Llobregat i Calaf, que es situen per sobre els 6.000 € de renda.

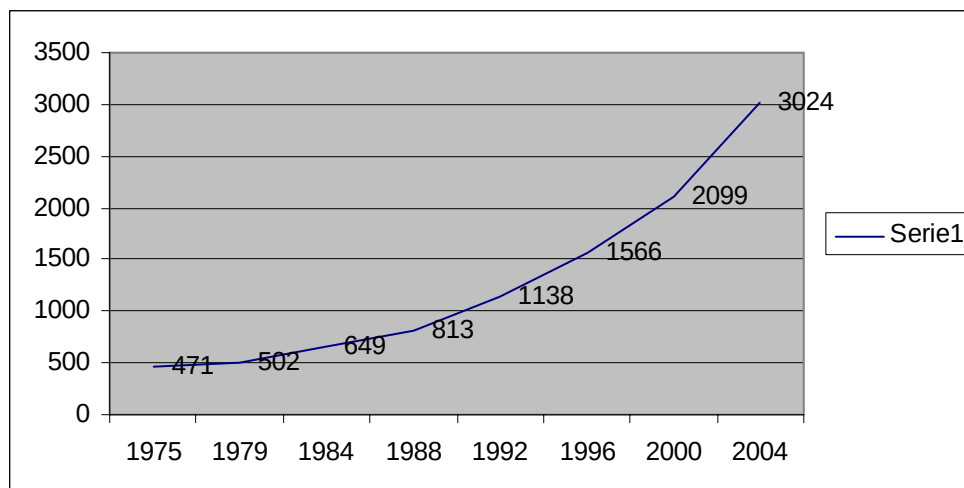
Taula 2. Evolució de la població a Collbató

Any	Total població	Variació absoluta	Variació percentual
1998	1.712	-	-
1999	1.882	170	9,93 %
2000	2.099	217	11,53 %
2001	2.429	330	15,72 %
2002	2.519	90	3,70 %
2003	2.752	233	9,25 %
2004	3.024	272	9,88 %

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La població de Collbató manté un creixement constant però irregular, si bé es constata que la mitjana de creixement dels darrers anys es situa al voltant del 10%. En el període 1998-2004 la població ha crescut en 1.312 persones, la qual cosa representa un increment de més del 76%. Aquests ritmes de creixement són molt elevats i superen les línies de creixement a nivell comarcal i regional, com veurem més endavant.

Gràfic 1. Evolució de la població (1975-2004)

Taula 3. Evolució Comparativa de la població (1991-2003)

	1991	1996	2001	Incr. 91-96	Incr. 96-01
Collbató	1.074	1.566	2.429	45,81 %	55,11 %
Baix Llobregat	610.192	643.419	692.892	5,45 %	7,69 %
Catalunya	6.059.494	6.090.040	6.343.110	0,50 %	4,16 %

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En relació a les mitjanes de creixement comarcals i regionals, el municipi de Collbató ha mantingut uns ritmes de creixement molt superiors. Si bé algunes poblacions del Baix Llobregat han viscut un cert estancament demogràfic a la dècada dels 80 per anar-se recuperant lentament a partir dels anys 90, el municipi de Collbató ha viscut un creixement constant ja des dels 70, si bé el ritme de creixement és relativament superior a partir dels 90. En aquest sentit, cal tenir en compte el descens demogràfic que afecta el nucli urbà de Barcelona i els seus municipis més propers, mentre que en les corones metropolitanes s'observa percentatges gradualment positius a mesura que ens allunyem del centre (un 8'52% la primera corona, un 10'36% la segona i un 16'55% la tercera, amb dades de 1996-2001).

Collbató fins i tot supera aquestes mitjanes i actualment se situa en 3.024 habitants, increment que suposa haver doblat la població en els últims 8 anys. El fenomen ja consolidat de les urbanitzacions ha propiciat aquest fenomen. La construcció de nous habitatges esdevé un factor d'atracció per a nova població, amb certa capacitat adquisitiva, que es trasllada a Collbató des d'altres nuclis urbans relativament propers. En segon terme, és també important el paper de les segones residències, que aporten al municipi una població fluctuant estimada de 2.000 persones. Aquest fet condiciona cada vegada més la vida i organització del municipi, ja que en caps de setmana i períodes festius la població augmenta de manera considerable, sense que això es tradueixi directament en una major activitat cultural i social al poble.

Taula 4. Estructura de la població per sexe. Comparativa amb la Comarca i Catalunya (2004)

	% Homes	% Dones
Collbató	52,7	47,3
Baix Llobregat	50,0	50,0
Catalunya	49,4	50,6

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

La distribució de la població per sexes denota una lleugera masculinització de la població, amb un 52,7% d'homes respecte un 47,3% de dones. Aquesta distribució no es correspon amb la tònica catalana, que es decanta per una lleugera femeneïtzació. Tot i així, en poblacions relativament petites, com seria el cas de Collbató, aquestes tendències poden variar amb facilitat, degut a fenòmens com la immigració o la variació del creixement natural de la població.

Taula 5. Distribució de la població per grups d'edat (1991-2004)

1991	Collbató	%	Baix Llobregat	%	Catalunya	%
<15	191	17,78	123.849	20,30	1.076.278	17,76
15 – 64	724	67,41	426.661	69,92	4.115.905	67,92
>65	159	14,80	59.682	9,78	867.311	14,31
1996	Collbató	%	Baix Llobregat	%	Catalunya	%
<15	221	14,11	102.878	15,99	892.431	14,65
15 – 64	1.130	72,16	467.931	72,73	4.205.903	69,06
>65	215	13,73	72.610	11,29	991.706	16,28

2001	Collbató	%	Baix Llobregat	%	Catalunya	%
<15	385	15,85	103.704	14,97	872.833	13,76
15 – 64	1.768	72,79	500.730	72,27	4.366.994	68,85
>65	276	11,36	88.458	12,77	1.103.283	17,39

2003	Collbató	%	Baix Llobregat	%	Catalunya	%
<15	473	17,2	109.283	14,97	923.636	13,78
15 – 64	1.996	72,52	527.013	72,18	4.630.739	69,06
>65	283	10,28	93.815	12,85	1.149.771	17,16

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Pel que fa a la distribució per grans grups d'edat, Collbató té, el 2003, una població relativament jove si es compara amb el cas de Catalunya i el Baix Llobregat. La proporció d'habitants de més de 65 anys supera per poc el 10%, i la població menor de 15 és de poc més del 17%. Aquesta distribució revela una població més jove d'ençà el 1991, quan la proporció de majors de 65 anys era de gairebé el 15% del total, tot i que llavors la població menor de 15 anys era propera a l'actual. La tendència, però, es manté en un progressiu increment de la població jove i en edat laboral, en detriment de la de major edat, que es redueix progressivament. La proporció de població en la franja de 15 a 64 anys es manté com la més destacada, per sobre del 70% del total des de 1996. Globalment, per tant, es pot dir que la població de Collbató ha anat reforçant un caràcter juvenil.

Taula 6. Origen de la població per nacionalitats, a Collbató

Anys	Nacionalitat espanyola		Nacionalitat estrangera		Total població
1991	1.057	98,4%	17	1,6 %	1.074
1996	1.532	97,8%	34	2,2 %	1.566
2001	2.360	97,1%	69	2,9 %	2.429

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

El municipi de Collbató compta amb un nombre relativament reduït de població estrangera. Per a l'any 2001, la proporció d'habitants de nacionalitat estrangera era d'un 2,8%, taxa que es manté allunyada de les mitjanes comarcals (el Baix Llobregat compta amb una taxa d'immigració propera al 4%) i a la mitjana per a Catalunya, de gairebé un 5% per a l'any 2001. Tot i així, cal tenir en compte que els darrers 4 anys s'està experimentant per al conjunt de Catalunya un increment dels ritmes de creixement de la població immigrada, a efectes dels processos de regulació i d'altres fenòmens com el reagrupament familiar o la incorporació de nous països a la Unió Europea.

Taula 7. Població per nacionalitats, comparativa amb la Comarca i Catalunya (2001)

	Collbató	Baix Llobregat	Catalunya
Espanyola	97,2%	96,1%	95,1%
Resta UE	1,4%	0,7%	0,8%
Resta Europa	0,3%	0,2%	0,3%
Àfrica	0,5%	1,5%	1,7%
Amèrica del Nord i	0,2%	0,2%	0,3%
Amèrica del Sud	0,4%	1,3%	1,5%
Àsia i Oceania	0,0	0,1%	0,4%
TOTAL	2.429	692.892	6.343.110

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si observem amb detall la població estrangera resident a Collbató, s'observa un recompte de 69 persones amb nacionalitat estrangera l'any 2001. Recordem que presumiblement aquesta xifra haurà augmentat, si bé a través de l'Institut d'Estadística de Catalunya no es compta amb dades més recents. D'entre aquestes 69 persones, trobem una àmplia majoria provinent d'altres països de la Unió Europea. Aquest col·lectiu representa més del 50% dels estrangers, amb 35 persones.

Taula 8. Origen de la població per Comunitats Autònomes

	1991	%	1996	%	2001	%	2003	%
Catalunya	790	73,56	1.170	74,71	1.791	73,73	2.024	73,55
Andalusia	146	13,59	171	10,92	234	9,63	256	9,30
Extremadura	16	1,49	21	1,34	34	1,40	40	1,45
Castella-La Mancha	17	1,58	22	1,40	35	1,44	34	1,24
Castella-Lleó	19	1,77	30	1,92	47	1,93	52	1,89
Galícia	6	0,56	12	0,77	24	0,99	20	0,73
Aragó	12	1,12	18	1,15	23	0,95	22	0,80
Pais Valencià	18	1,68	26	1,66	37	1,52	38	1,38
Resta comunitats	20	1,86	23	1,47	79	3,25	80	2,91
Estrangers	30	2,79	73	4,66	125	5,15	186	6,76
TOTAL CCAA*	254	23,65	323	20,63	513	21,12	542	19,69
TOTAL MUNICIPI	1.074	100	1.566	100	2.429	100	2.752	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Pel que fa a la població nascuda a l'Estat Espanyol, es pot constatar una certa presència a Collbató de persones nascudes a altres comunitats que la catalana, destacant l'andalusa. També es pot constatar que si bé la població nascuda a Andalusia decreix al llarg dels anys, no ho fa en detriment de la nascuda a Catalunya, que es manté pràcticament estable en aquest mateix període, de la mateixa manera com es mantenen estables les proporcions de nascuts en d'altres comunitats autònomes espanyoles. L'increment més important el representa aquella població nascuda a l'estranger, que ha passat d'un 2,79% l'any 1.991 a un 6,76% el 2003.

Taula 9. Distribució de la població per barris (2004)*

Barris	Habitants	% respecte el total
Casc antic	740	21,4
Can Dalmases	946	27,3
Font del Còdol	169	4,9
La Fumada	51	1,5
Les Illes	218	6,3
Pla del Castell	1.033	29,9
Pujolet	67	1,9
Els Clots	134	3,9
Pla de Can Migrat	100	2,9
TOTAL	3.458*	100

Font: Ajuntament de Collbató

* Nota: Dades a abril de 2005

La població de Collbató es distribueix en 9 barris, 3 dels quals concentren la major part d'habitants. El nucli històric del poble, Can Dalmases i el Pla del Castell sumen gairebé el 80% de la població total, essent el Pla del Castell el barri més poblat, amb gairebé un 30% dels habitants del poble. Els altres 6 barris restants sumen prop del 20% de la població total, sent el barri de Les Illes l'únic amb un pes significatiu, d'un 6,3%. Aquesta distribució sobta per l'estructura territorial en què es disposen aquests barris. Mentre a la majoria de nuclis urbans la població es dispersa a mesura que ens allunyem del centre, en el cas de Collbató observem com Can Dalmases, el barri més poblat, és el que es troba més allunyat del casc antic, fins i tot més enllà de la A-2. El nucli històric, d'altra banda, es situa en un extrem del municipi, el punt més proper al peu de la muntanya de Montserrat. És la proximitat de la muntanya que impedeix l'expansió radial del casc

Font: Ajuntament de Collbató

antic, de manera que el creixement dels barris s'ha fet, en cascada, cap al sud, dibuixant un poble extens però difús.

La població de Collbató en conjunt millora any rera any els seus nivells d'instrucció. La proporció d'habitants sense estudis és relativament baixa i va descendant paulatinament, passant d'un 9'59% el 1991 a un 7,62% el 2001.

Taula 10. Nivell d'instrucció. Recomptes de la població major de 10 anys

Collbató	1991		1996		2001	
	núm.	%	núm.	%	núm.	%
No sap llegir/escriure	9	0,84	7	0,45	24	0,99
Sense estudis	94	8,75	129	8,24	161	6,63
ESO, EGB 1ª etapa	424	39,48	538	34,36	473	19,47
ESO, EGB 2ª etapa	211	19,65	214	13,67	607	24,99
FP 1er grau	21	1,96	93	5,94	143	5,89
FP 2ºn grau	25	2,33	98	6,26	132	5,43
BUP i COU	71	6,61	173	11,05	274	11,28
Títol mitjà	53	4,93	98	6,26	188	7,74
Títol superior	50	4,66	89	5,68	154	6,34
TOTAL	958	89,20	1.439	91,89	2.156	88,76

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En termes generals, s'observa com els habitants de Collbató estan cada vegada més formats, ja que mentre el volum d'habitants amb estudis primaris ha disminuït considerablement, aquest decreixement s'ha traduït en un increment notable dels habitants amb estudis secundaris, amb formació professional i de batxillerat. També el volum d'habitants amb estudis superiors ha incrementat, representant, el 2001, un 14% de la població.

Taula 11. Comparativa nivell d'instrucció de la població major de 10 anys (2001)

	Collbató	Baix Llobregat	Catalunya
No sap llegir/escriure	0,99 %	2,54 %	2,05 %
Sense estudis	6,63 %	11,55 %	10,35 %
ESO, EGB 1ª etapa	19,47 %	22,27 %	23,66 %
ESO, EGB 2ª etapa	24,99 %	23,27 %	23,07 %
FP 1er grau	5,89 %	5,80 %	4,88 %
FP 2ºn grau	5,43 %	5,60 %	4,74 %
BUP i COU	11,28 %	9,05 %	9,93 %
Títol mitjà	7,74 %	4,76 %	5,54 %
Títol superior	6,34 %	4,47 %	6,01 %
TOTAL	88,76 %	89,31 %	90,25 %

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Si observem aquests nivells d'instrucció amb les dades disponibles per a la comarca del Baix Llobregat i per a Catalunya, es constata que la població de Collbató supera les mitjanes esmentades, on la proporció de persones sense estudis és molt superior a la de Collbató. Podríem dir que la darrera dècada, Collbató s'ha igualat a les mitjanes comarcals i regionals quant a habitants amb estudis primaris, secundaris i formació professional, mentre que manté nivells inferiors de població sense estudis, en benefici d'un major nombre d'habitants amb estudis de batxillerat i amb estudis universitaris mitjans i, en menor mesura, superiors.

Taula 12. Coneixement del català (2001)

	Collbató		Baix Llobregat		Catalunya	
	núm.	%	Núm.	%	núm.	%
L'entén	2.334	96,09	621.384	89,68	5.837.874	92,03
El sap parlar	1.972	81,19	442.487	63,86	4.602.611	72,56
El sap llegir	1.992	82,01	456.488	65,88	4.590.483	72,37
L'escriu	1.355	55,78	291.327	42,05	3.077.044	48,51
No l'entén	39	1,61	51.172	7,39	338.877	5,34

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

De manera similar, els nivells de coneixement del català es mantenen per sobre de les mitjanes observades al Baix Llobregat i a Catalunya. Només un 1,61% de la població de Collbató afirma no entendre el català, mentre que per al Baix Llobregat aquesta xifra és superior al 7%, i propera al 5% en el cas de Catalunya. Més de la meitat de la població de Collbató escriu el català, mentre que a les mitjanes comarcals i regionals

no es supera el 50%. La diferència es també important en el grup de gent que també el sap parlar, on Collbató assoleix una mitjana superior al 80%, amb una distància de gairebé 20 punts amb la corresponent per al Baix Llobregat. Per tant, els nivells de coneixement del català es mantenen significativament alts a Collbató en tots els seus aspectes: comprensió, parla, lectura i escriptura.

Taula 13. Mobilitat de població per motiu de treball (2001)

	1991	1996	2001
Desplaçaments a dins	128	142	324
Desplaçaments a fora	262	497	843
Desplaçaments des de fora	115	109	239
Total generats	390	639	1.167
Total atrets	243	251	563
Diferència atrets/generats	-147	-388	-604

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Collbató és un municipi que genera fluxos de desplaçament importants per motius de treball. Observem que es donen 843 desplaçaments per anar a treballar a fora el municipi, mentre que des de fora només es registren 239 desplaçaments. La balança, doncs, ens dibuixa una gran part de població que treballa fora del municipi. Si bé tots els desplaçaments han augmentat darrerament el seu nombre absolut, s'observa que, proporcionalment, l'increment és més pronunciat en el cas dels desplaçaments a fora el municipi. Aquesta dada coincideix amb l'estimació feta anteriorment respecte el volum de població nouvinguda al municipi provinent de nuclis urbans relativament propers.

D'aquesta manera es constata que si bé aquesta població ha traslladat a Collbató la seva primera residència, ha mantingut els seus llocs de treball a les poblacions de procedència. Com també hem esmentat abans, la millora de les comunicacions pel territori afavoreix aquesta situació.

De manera relativa, els desplaçaments a fora de Collbató representen més del 70% dels moviments generats, mentre que els desplaçaments de fora cap al municipi representen poc més del 20%. Collbató, per tant, no és un municipi que generi ocupació i no atrau la població per aquest factor si no més aviat pel residencial. Els moviments dintre el municipi representen gairebé el 28% del total de desplaçaments.

D'altra banda, observem que es produeixen 324 desplaçaments dintre el mateix municipi, xifra que representa gairebé el 28% dels desplaçaments per motiu de treball i que evidencia un cert volum de població que resideix i treballa al poble. Aquest nombre és major que el generat per desplaçaments des de fora del municipi.

Taula 14. Mobilitat de la població per motiu d'estudi (2001)

	1991	1996	2001
Desplaçaments a dins	94	97	24
Desplaçaments a fora	148	231	92
Desplaçaments des de fora	12	10	3
Total generats	242	328	116
Total atrets	106	107	27
Diferència atrets/generats	-136	-221	-89

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

En el cas dels moviments generats per motiu d'estudi, amb dades del 2001, observem que també els desplaçaments a fora són el grup més important. Només 3 desplaçaments s'han produït des de fora, possiblement menors que s'han inscrit a l'escola del poble per canvi de residència. En canvi, els desplaçaments a fora han estat 92. Destaca l'important descens que registren els desplaçaments en tot el seu conjunt. Mentre el 1991 el total de desplaçaments per motiu d'estudi generats era de 242, per al 2001 aquesta dada es redueix a 116. Aquest decreixement es produeix tant en els desplaçaments a dins, com a fora, com des de fora. Tot i el menor nombre absolut, la balança de desplaçaments atrets i generats continua sent negativa, fet que evidencia que Collbató tampoc conté factors d'atracció per motiu d'estudi.

Taula 15. Nombre d'ocupats per grans sectors d'activitats

Collbató	1991		1996		2001	
	Total	%	Total	%	Total	%
Agricultura	14	3,6	7	1,1	4	0,3
Indústria	102	26,2	192	30,1	332	28,5
Construcció	64	16,4	50	7,8	137	11,7
Serveis	210	53,8	390	61,0	694	59,5
TOTAL	390	100	639	100	1.167	100

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Idescat

Collbató és una localitat que, en certa manera, ha mantingut els darrers anys la distribució de la població per sectors d'ocupació. Si bé el nombre absolut de treballadors ha augmentat, es destaca que les seves proporcions es mantenen relativament estables. Des de 1991, el sector serveis ha ocupat vora el 60% de l'ocupació; el sector de la indústria la meitat, vora el 30%, i el sector de la construcció vora el 10%. De manera residual, el sector de l'agricultura ha vist una davallada des del 3,6% d'ocupats el 1991, fins al 0,3% d'ocupats el 2001.

4. DIAGNÒSTIC

4.1. MARC GENERAL

Com hem apuntat a les dades de població, la **dispersió territorial de la població és un element destacat** del municipi, i aquesta característica confereix complexitat a l'anàlisi de la vida cultural de Collbató. És un fet fàcilment constatable que la major part d'entitats i associacions limiten la seva activitat al nucli històric que és on, d'altra banda, es concentren el conjunt d'equipaments de què disposa Collbató. Analitzar els aspectes negatius i positius d'aquesta situació en relació a la participació del conjunt de ciutadans serà també un dels propòsits importants que abordarà l'estudi.

Malgrat la dispersió territorial, Collbató és una localitat amb una dinàmica associativa força intensa. Compta amb 35 associacions actives de les quals 12 pertanyen a l'àmbit cultural. Això fa que el sector associatiu porti el principal pes en la difusió cultural del poble. Activitats com la Festa dels 3 Tombs, la Festa Major, la cavalcada de Reis, etc. són impulsades per comissions de festes o entitats que de forma voluntària contribueixen a mantenir viva l'activitat sociocultural de Collbató. D'altra banda cal esmentar la poca participació del sector privat en la dinàmica cultural de la vila.

Tot i la consistència del teixit associatiu de Collbató, la **manca de participació de gent jove** sembla erigir-se com una de les principals amenaces per la continuïtat d'alguna de les activitats a curt o mig termini. La manca d'activitats, però també de propostes específiques, d'espais i locals d'oci, combinat amb altres factors de tall educatiu i d'oportunitats laborals, entre d'altres, configuren un panorama que no podem deixar de banda i que s'aborda en el present document amb l'objectiu de trobar entre tots algunes solucions viables.

Els mitjans de difusió de les activitats que es desenvolupen al poble passen principalment per l'Agenda Informativa mensual i el Butlletí informatiu trimestral", que en l'actualitat arriba a 1.700 habitatges i que mica en mica ha anat adquirint un format de millor qualitat; i pels espais a internet ja sigui a través del web municipal www.viladecollbato.org o d'altres espais no oficials com el www.collbató.com, entre d'altres.

La població de Collbató compta actualment amb un servei bibliotecari molt deficient. L'assoliment d'una xifra superior als 3.000 habitants, juntament amb el fort creixement previst en els pròxims anys, fa del tot necessari que el municipi es doti d'una biblioteca pública d'acord amb els estàndards establerts per la Xarxa de Biblioteques de la Diputació de Barcelona.

El Casal reuneix per la seva ubicació de centralitat, per les condicions espacials i les seves possibilitats d'adequació i intervenció arquitectònica, les condicions per acollir la biblioteca pública de Collbató. Aquest equipament seria, sens dubte, un nucli cultural que contribuiria a la vertebració del conjunt de nuclis poblacionals dispersos que configuren el municipi.

L'entorn natural de Montserrat, que ofereix àmplies possibilitats d'activitats com és l'excursionisme, i la presència de Les Coves del Salnitre com a atractiu destacat, fa de **Collbató una població amb interès turístic**. Les visites de grups, famílies i altres visitants és intensa, però tot i així, aquesta activitat no es tradueix en una presència

anàloga de visitants al nucli urbà del poble. Aquest fet esdevé de gran importància per al present estudi, que provarà d'analitzar-ne les causes i plantejar perspectives de millora de cara al futur, en sintonia amb l'estudi sobre els portals de Montserrat realitzat per l'Oficina Tècnica de Turisme de la Diputació de Barcelona.

4.2. LA POLÍTICA CULTURAL MUNICIPAL

Les programacions i activitats culturals s'han dut a terme sense un disseny de política local de cultura ben estructurada. Per això, a Collbató no és possible, malauradament, trobar antecedents de les polítiques culturals del municipi sobre les que teixir línies de continuïtat. Tanmateix, cal destacar que recentment s'ha creat un "Consell Assessor" format per persones sensibles al món de la cultura, amb l'objectiu d'incloure noves veus en aquest àmbit.

Suport a les entitats

La primera qüestió a destacar en relació a aquest punt és que **el teixit associatiu de Collbató no compta amb cap organisme de coordinació**, de manera que les demandes dels col·lectius gairebé sempre arriben de forma aïllada i fragmentada. En aquest sentit, per tant, més enllà de la subvenció anual que reben la majoria d'entitats, el funcionament habitual per demandar un major suport públic passa per la negociació estrictament bilateral. Aquestes demandes, més enllà d'eventuals subvencions extraordinàries, passen pel requeriment de recursos de caràcter logístic (difusió de les activitats particulars a través dels mitjans públics, cessió d'espais, etc.) o de recursos humans (sol·licitar els serveis de la brigada municipals, vigilants locals, etc.).

El fet que les demandes es produeixin de forma bilateral genera distorsions en termes d'oportunitats entre les diverses entitats. El fet, com ja s'ha mencionat anteriorment, que no existeixi un plantejament de política cultural explícit, amb el corresponent ordre de prioritats, propicia que es pugui caure en la improvisació. Davant d'aquesta situació, les entitats no semblen gaire interessades en participar d'un debat que impliqui activar un exercici d'anàlisi crític per part de tots els agents sobre les maneres com es funciona, sobre la rendibilitat socials dels projectes que s'elaboren i sobre la possibilitat de reactivar noves iniciatives.

Aquest debat comportaria una repercussió directa en la dinàmica cultural de la vila i en les seves possibilitats de desenvolupament futur. Arribats en aquest punt, per tant, no podem fer més que evidenciar que l'Ajuntament presta uns determinats serveis a les entitats que semblen ser rebuts amb caràcter de, si més no, suficiència per part de la majoria d'entitats culturals del poble.

Activitats

Al marge de col·laborar econòmicament en el desenvolupament d'activitats liderades per entitats locals, o contribuir-hi mitjançant la prestació de suport tècnic i logístic,

l'Ajuntament impulsa algunes activitats de forma autònoma o amb estreta col·laboració amb entitats.

A continuació fem ressenya de totes les activitats que promou o en les que col·labora l'Ajuntament:

- **Aplec de la Salut.** Celebració anual que té lloc a l'Àrea d'Esplai la Salut i és una tradició popular. L'Aplec integra un dinar popular, una ballada de sardanes i un ball a la tarda. Es celebra el dilluns de pasqua i dura tot el dia. Aquesta activitat compta amb un pressupost propi de 2.500 euros. És un dels pocs dies l'any que s'obre l'Ermita de la Salut. Pel que fa a l'organització, aquells que hi participen de forma més activa són la Confraria Mare de Déu de la Salut i l'Ajuntament.
- **Festa dels tres tombs.** Acte organitzat per l'Associació dels Tres Tombs, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Collbató. Consisteix en la celebració anual de la tradició cultural catalana de rememoració de Sant Antoni. Aquesta activitat compta amb un pressupost municipal de 900 euros, si bé el fort de l'aportació econòmica l'aconsegueixen els membres de la Comissió de Festes dels Tres Tombs mitjançant la prèvia celebració d'altres activitats, com el Ball o l'esmorzar popular.
- **Festival de poesia PACEM,** que enguany celebra la seva tercera edició. El festival de poesia es celebra anualment i es complementa amb activitats musicals. Es celebra, de forma general, el primer diumenge de juny. L'assistència és satisfactòria, però l'activitat no té repercussió mediàtica. Posteriorment a la celebració del festival, els organitzadors editen una publicació amb el recull de les poesies presentades, sovint corresponents a artistes de renom en el marc de l'entorn cultural català. El Festival és organitzat per l'entitat PACEM que actualment es troba en ple procés de constitució.
- **Concerts a les Coves del Salnitre.** Cicle de concerts a l'interior de les Coves del Salnitre que es va celebrar anualment els mesos de maig, juliol i setembre, fins l'any 2003. L'Ajuntament impulsor i organitzador d'aquesta iniciativa està elaborant una nova proposta per tal de reprendre aquesta activitat.
- **Concurs de pintura ràpida.** El concurs de pintura ràpida té com a temàtica el municipi de Collbató. L'artista pot utilitzar o l'oli o l'aquarel·la. Es celebra anualment a la Sala Cultural de l'Ajuntament. Aquest concurs compta amb un pressupost total de 1.100 euros, dels quals 990 euros corresponen a la dotació econòmica del premi. La convocatòria té lloc el diumenge de rams i la darrera edició del concurs va comptar amb 35 participants. L'Ajuntament és qui organitza aquest certamen.
- **Concurs de fotografia.** El concurs de fotografia també té com a temàtica el municipi de Collbató i el seu entorn. Es celebra anualment a la Sala Cultural de l'Ajuntament i compta amb un pressupost total de 870 euros, dels quals 600 euros corresponen a la dotació econòmica del premi. La convocatòria és a finals

d'agost i la darrera edició del concurs va comptar amb 20 participants. L'organització del concurs va a càrrec de l'Ajuntament.

- **Lectura pública de rondalles.** Activitat organitzada per l'ACM amb la col·laboració de l'Ajuntament i la llibreria local. Durant una setmana, coincidint amb la diada de Sant Jordi, els veïns interessats a llegir una rondalla popular de Collbató en poden recollir una a la llibreria i preparar-se-la. El dia de Sant Jordi es llegeixen en veu alta totes; hi solen participar una quarantena de lectors. És una forma de difondre el patrimoni cultural propi de Collbató i de fomentar la participació dels veïns en actes culturals.
- **Trobada d'entitats.** Impulsada per l'Ajuntament però que compta amb la participació de totes les entitats del poble ja siguin culturals, esportives o socials. Es celebra anualment, amb un pressupost municipal de 900 euros. Per norma general, té lloc un diumenge abans o un després de Sant Jordi. Les diferents entitats del poble exposen les seves activitats al conjunt de ciutadania, amb l'objectiu de fomentar la participació i afavorir l'intercanvi d'experiències.
- **Flama del Canigó.** L'activitat és organitzada per una comissió on hi participen entitats i veïns a títol particular a més de comptar amb la col·laboració de l'Ajuntament de Collbató. La iniciativa persegueix la recuperació i manteniment de la tradició cultural catalana que representa el símbol de la seva identitat. Aquesta celebració compta amb força popularitat, degut a la participació d'una trentena d'infants per a la recopilació de materials combustibles i la cercavila que recorre el poble amb la flama. També es celebra conjuntament amb el municipi veí d'Esparreguera. Aquesta activitat compta amb un pressupost municipal de 680 euros i té lloc el 23 de juny, al vespre i nit.
- **Sant Corneli.** Festes en honor al patró de Collbató. Concerts, homenatge a la gent gran, ball, etc. Es celebra el 16 de setembre. Les festes de Sant Corneli les organitza l'Ajuntament.
- **Nit de Reis.** A Collbató té una especial transcendència i atrau visitants de tota la comarca.
- **Festa Major,** una setmana d'actes festius, amb cercavila, correfoc, balls, concerts, cinema, etc. Se celebra al llarg de la darrera setmana d'agost. L'organització de la Festa Major és una tasca compartida entre la Comissió de Festes i l'Ajuntament.
- **Activitats promogudes per la Biblioteca:** hora del conte, bibliopiscina, els mesos temàtics.

Formació

Des de serveis socials, en col·laboració amb les regidories de Cultura i Educació, s'organitza un programa de **cursos dirigits al públic en general**, però amb una estreta relació i especial atenció als membres del Casal d'Avis. Alguns dels cursos que

s'ofereixen són: puntes de coixí, dibuix i pintura, manualitats, informàtica, català, cuina, etc.

Des de la seva instauració al poble el 2001, l'aula associada de Collbató de l'Escola de Música d'Esparraguera (Escola reconeguda pel Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya) ha adquirit un paper de centralitat pel que fa a l'oferta formativa, en aquest cas musical, que es du a terme. Una dada que ens permet mostrar la incidència de l'Escola ens ve donada pel fet que mentre al CEIP La Salut hi acudeixen 300 alumnes, a la de música n'hi apareixen matriculats 60, de manera que gairebé un de cada quatre nois i noies en edat escolar reben formació musical al poble. L'oferta formativa se centra en els estudis de solfeig (iniciació, pre-preparatori, preparatori i els quatre cursos d'elemental); en funció de la demanda sovint s'han organitzat cursos específics per adults. Pel que fa a classes d'instrument s'ofereix piano, guitarra, flauta travessera, trompeta i violí.

Recursos

A nivell de recursos humans, la regidoria compta amb una persona contractada a temps parcial que, a més, compagina tasques amb algun altre departament municipal, la qual cosa dificulta la planificació de les línies i criteris de desenvolupament cultural del municipi.

El recursos humans no específicament adscrits a la regidoria de cultura, com són la brigada municipal i els vigilants locals (adequació d'espais i reordenació del trànsit, respectivament), també són molt ben valorats pel conjunt de les entitats que sovint requereixen dels seus serveis de forma concreta per l'organització de diversos actes i activitats.

Pel que fa al recursos econòmics, la realitat impera i a ningú no se li escapa que són limitats. Les demandes més recurrents, que bàsicament se centren en la millora i ampliació de l'oferta d'equipaments i espais públics, caldrà tenir-les en compte i avaluar les possibilitats pressupostàries. Deixant de banda els equipaments, les possibilitats d'engegar noves activitats des de la regidoria també es veu força limitada degut al pressupost disponible. Tanmateix, cal apreciar com un aspecte altament positiu el fet que el teixit associatiu és prou conscient d'aquesta situació i en general s'hi mostra altament comprensiu. Tot plegat contribueix a mantenir una clima de certa tranquil·litat que afavoreix enormement una dinàmica cultural prou normalitzada.

En relació a les aportacions municipals, en forma d'ajudes i subvencions, que es destinen a les entitats de Collbató, no es perceben opinions especialment negatives. En general, la majoria d'entitats no donen massa importància a l'aportació que reben per ésser gairebé sempre insuficient, però al mateix temps tampoc articulen discursos massa extrems ni es mostren especialment queixoses davant d'aquesta realitat.

Espais

Els emplaçaments habituals amb els que es compta són preferentment la **Sala Cultural** i el **Casinet**. Pel que fa la Sala, espai on es realitzen també els plens de

l'Ajuntament, l'activitat és frenètica en el sentit que és un espai que es troba permanentment ocupat tant per les activitats realitzades per les entitats com pel mateix Ajuntament. Pintura, fotografia, conferències, xerrades, etc. són les activitats que més s'hi desenvolupen.

El Casinet també presenta un grau d'utilització força elevat: hi assaja el grup de teatre La Forja, s'hi fan cursos com el *curs d'iniciació i consolidació a les sardanes*, el Casal d'avis hi realitza balls, l'Esplai Parroquial hi organitza activitats, entre d'altres.

Pel que fa als **espais públics oberts**, les ubicacions més freqüentades pel desenvolupen activitats de caràcter cultural són: la Plaça de l'Església, els Jardins de Can Rogent, la Plaça de l'Era i l'Àrea d'Esplai la Salut.

L'actual Biblioteca no integrada en la Xarxa la Diputació de Barcelona està ubicada en un vell barracó del CEIP de Collbató i pateix una evident manca d'espai, la qual cosa denota una gran sensació de provisionalitat. Al marge de les activitats pròpies que trobareu especificades en la corresponent fitxa inclosa en el present document, també s'organitzen tot un seguit d'activitats com pot ser l'hora del conte, bibliopiscina, els mesos temàtics, etc. que més enllà de servir com a mitjà per promocionar l'equipament i donar-lo a conèixer a aquells que no s'hi han acostat mai contribueixen a fer més rica i variada la vida cultural de Collbató. Des de fa un parell d'anys disposa també d'un telecentre des d'on s'ofereix connexió gratuïta a internet i servei d'impressió domèstica a preus assequibles.

Malauradament, l'estat actual d'aquest equipament no permet complir un dels objectius bàsics de les biblioteques públiques enteses com espais de trobada on conflueixen una certa diversitat d'oferta cultural i de relacions col·lectives.

Comunicació

L'instrument bàsic que utilitza la Regidoria de Cultura per promocionar les seves activitats és l'Agenda Informativa de L'Ajuntament de Collbató. Es tracta d'un fulletó de periodicitat mensual, amb una tirada de 1.700 exemplars. Hi apareixen notícies, anuncis i menció de les activitats més destacades en àmbits com la cultura, l'esport, el patrimoni, etc. L'Agenda es subvenciona principalment amb fons públics encara que també cal destacar la contribució que hi fan els anunciants privats, bàsicament locals.

La pàgina web oficial de l'Ajuntament de Collbató (www.viladecollbato.org) representa l'altre gran canal d'informació bàsic sobre esdeveniments culturals al poble. En l'apartat d'actualitat hi apareixen ressenyades la major part d'activitats que es duen a terme.

Més enllà d'aquests dos mitjans, cal destacar el projecte de recuperació de la Radio Municipal que es troba en ple desenvolupament per part de la Regidoria de Cultura. Actualment Dial Ràdio, espai cedit per ràdio Esparraguera a l'Ajuntament de Collbató, emet els dissabtes al matí notícies i actualitat del municipi. Com a avenç del que serà la nova radio local, subratllarem que el projecte es marca com a objectiu assolir un mitjà que informi de la dinàmica cultural, social, econòmica i política de la Vila, i que, al mateix temps, jugui un paper de foment de la participació a tots els nivells, encara que

de forma especial es cerca atraure als joves per tal que hi col·laborin mitjançant la realització de diversos programes.

4.3. TEIXIT ASSOCIATIU

Com hem esmentat anteriorment, Collbató compta amb un número important d'associacions. Tenint en compte que parlem d'una població de poc més de 3.000 habitants, hi ha més de 30 entitats registrades i que actualment són actives. El seu perfil és molt heterogeni, amb entitats amb una llarga tradició i d'altres de constitució més recent. Les entitats culturals, que són 12, representen gairebé la meitat de les entitats del poble, sent la resta de caràcter social i esportiu. Elements comuns a la majoria són la manca d'espai propi, de recursos i el treball voluntari.

Únicament tres de les entitats culturals superen la vintena de membres. És rellevant, en aquest sentit, que gran part de les entitats han decidit no constituir-se formalment com a associació, degut a les complicacions tècniques que això representa i a les poques compensacions que a canvi els aporta. L'organització de les activitats denota una gran imaginació i empena dels habitants de Collbató en l'obtenció de recursos i en la dinamització del municipi. La participació ciutadana en la vida cultural del poble és una de les seves principals forteses.

L'àmplia majoria de les entitats estan formades per membres i socis que ja no podem considerar pròpiament com a joves. Des de les entitats s'ha fet palesa la preocupació pel relleu generacional a les associacions, i per la continuïtat de les celebracions culturals que ara s'estan duent a terme al poble. I, en general, és comú a les entitats la preocupació per la manca de participació del jovent del poble. Aquesta manca de participació del jovent del poble seria una de les seves principals febleses.

D'altra banda, a excepció de l'Associació Cultural del Montserrat, les entitats culturals del poble giren al voltant de celebracions culturals que es repeteixen any rera any sense que això es tradueixi en una diversitat d'activitats dins cada entitat. Aquest fet dificulta que persones noves es puguin anar enganxant a les entitats amb dedicacions diferents o de manera gradual. A més, algunes de les entitats no requereixen una dedicació constant al llarg de l'any, de manera que de no existir llaços personals entre els seus protagonistes, difícilment s'estendrà l'interès a nous membres.

Les entitats no estan vinculades entre elles. Això no vol dir que alguns membres comparteixin diferents activitats, o que s'aprofitin alguns recursos comuns. Però en termes generals les entitats no es plantegen una coordinació de les seves activitats o un treball conjunt en el desenvolupament cultural del poble.

Les prioritats a l'hora d'adreçar-se a l'Ajuntament, en general, són la cessió d'espais i infraestructures (equipaments tècnics de so i llum, tarimes, etc.); recursos humans, com les brigades o els vigilants locals; i finançament, mitjançant les subvencions o la participació en les despeses de les activitats programades. Tot i així, gran part de les entitats sustenten les seves activitats a través de diverses estratègies d'autofinançament.

FITXES DE LES ENTITATS

Amics de la Sardana	
Any de Fundació	1998/1999
Objectiu principal	Ballar i ensenyar sardanes
Seu	El grup ha deixat d'estar formalment associat fa dos anys. El lloc habitual de reunió és el Casinet, però a vegades s'ha quedat en garatges i altres domicilis privats, per qüestions de condicionament de l'espai
Activitats	Ball amb cobla tres cops l'any (11 setembre, Pasqua, Festa major); També fan una trobada mensual on ballen i s'ensenyen el ball de la sardana a qui hi acudeixi
Àmbit d'actuació	Collbató. Puntualment, Esparreguera
Membres	Grup de 10/12 persones
Pressupost anual aproximat	0€
Finançament	L'Ajuntament aporta les cobles 3 cops l'any
Treballadors	No
Funcionament intern	Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats

Amics de l'orgue	
Any de Fundació	1981
Objectiu principal	Difusió de la cultura musical a Collbató, a partir de la construcció de l'orgue de Collbató.
Seu	El lloc de reunió és la Parròquia, on també disposen d'un espai propi que recull el diferent material acumulat, com ara documentació i mostres de les edicions dels butlletins, els cds, etc.
Activitats	Concerts d'orgue, música de cambra, música coral, i altres. Aproximadament, 14/15 concerts l'any, d'entrada gratuïta.
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	175 socis
Pressupost anual aproximat	8.000€
Finançament	Subvenció de l'Ajuntament i la Generalitat, quotes dels socis, donacions i mecenatge de Caixa de Terrassa
Treballadors	No
Funcionament intern	El motor de les activitats és la Junta, de 7 persones. S'edita un Butlletí intern d'informació, anual.

Associació Cultural del Montserrat, ACM	
Any de Fundació	2000
Objectiu principal	Coneixement i difusió del patrimoni
Seu	Domicili d'un membre de l'associació, on es fan les reunions de la Junta. Altres reunions, com l'assemblea, es fan a espais cedits per l'ajuntament.
Activitats	Desenvolupament turístic de Collbató; gestió del seu patrimoni cultural: Museu i Molí d'oli, mitjança un conveni amb l'Ajuntament. L'ACM realitza diverses activitats culturals al llarg de l'any i edita dos publicacions electròniques i una revista.
Àmbit d'actuació	Entitat supralocal (amb participació de 6 municipis).
Membres	40 socis
Pressupost anual aprox.	35.000€
Finançament	L'ACM treballa amb crèdits, avalats a títol personal per membres de la Junta. També disposen de subvencions de la Generalitat de Catalunya, mitjançant establiment de convenis. D'altra banda, obtenen alguns ingressos per publicitat (en butlletins, etc) i per venda de productes; quotes dels socis.
Treballadors	2 treballadores (½ jornada i ¼ jornada) i 1 treballador atenció al públic caps de setmana. Col·laboradors eventuais
Funcionament intern	1 assemblea anual ordinària; Impuls de la Junta Directiva; Butlletí intern trimestral

Cor Nèlius	
Any de Fundació	1993
Objectiu principal	Dur a terme música coral
Seu	Domicili del president corrent de l'associació El lloc habitual de reunió és l'Escola de Música
Activitats	Concert de Nadal i concert de fi de curs Concerts a altres poblacions Participació en activitats musicals organitzades per altres entitats del poble
Àmbit d'actuació	Collbató, Esparreguera, El Bruc. Puntualment, Sant Esteve i Monistrol, i altres poblacions.
Membres	14 socis
Pressupost anual aproximat	6.000€. En cas de realitzar-se activitats especials (com fou el concert d'El Mansuet) es pressuposten apart.
Finançament	Quotes dels socis Subvenció de l'Ajuntament; Retribucions de concerts, puntualment.
Treballadors	Director del cor
Funcionament intern	2 assemblees anuals Impuls de la Junta Directiva

Coral La Falguera	
Any de Fundació	1992
Objectiu principal	Dur a terme música coral
Seu	Domicili particular. El lloc de reunió habitual és la Parròquia
Activitats	Concert de Nadal i concert de fi de curs Organització d'una tómbola i una loteria per recaptar fons Organització d'una sortida anual per als membres Organització i participació en trobades de corals
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	19 socis (dels quals alguns són socis protectors)
Pressupost anual aproximat	2.400€
Finançament	Quotes dels socis; Subvenció de l'Ajuntament; Beneficis de les activitats per recaptar fons
Treballadors	Director del cor
Funcionament intern	Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats

Grup de Teatre La Forja	
Any de Fundació	1995
Objectiu principal	Dur a terme representacions teatrals
Seu	Sense espai habitual de reunió. S'utilitza el Casinet i l'ajuntament vell
Activitats	Una obra teatral anual
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	9 socis i 4 col·laboradors
Pressupost anual aproximat	Entre 1.500€ i 2.000€
Finançament	Quotes dels socis i benefici de les entrades de l'obra de teatre
Treballadors	No
Funcionament intern	Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats

Comissió de Festes dels Tres Tombs	
Any de Fundació	1985
Objectiu principal	Celebració de la Festa dels Tres Tombs
Seu	El grup no està formalment constituït com a associació. El lloc habitual de reunió és l'Ajuntament.
Activitats	Celebració de la Festa dels Tres Tombs, que inclou també El Pregó. Per recaptar fons, es fan esmorzars populars, un Ball, edició d'un butlletí, una loteria i una rifa.
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	7 membres
Pressupost anual aproximat	13.000€
Finançament	Beneficis de les activitats per recaptar fons
Treballadors	No
Funcionament intern	Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats Participació de voluntaris en l'organització de les activitats

Confraria Mare de Déu de La Salut	
Any de Fundació	1993
Objectiu principal	Celebració de les festivitats religioses de la Mare de Déu de la Salut
Seu	Rectoria de la Parròquia de Collbató. El lloc habitual de reunió és la Parròquia
Activitats	Pasqua, Quaresma, Corpus i altres celebracions religioses (la catifa, el passeig de la Mare de Déu, el Via Crucis, ...) Participació en l'organització de l'Aplec de La Salut
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	95 socis
Pressupost anual aproximat	570€
Finançament	Quotes dels socis
Treballadors	No
Funcionament intern	Reunió anual de la junta. Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats.

Esplai Parroquial	
Any de Fundació	1997
Objectiu principal	Contribuir a la millora de la formació d'infants i adolescents a partir dels valors que els ofereixen a través de la participació.
Seu	Rectoria de la Parròquia
Activitats	Al marge de les activitats que desenvolupen durant les hores d'Esplai també participen directament en l'organització d'altres activitats com la Rua de Carnestoltes o el Pastorets.
Àmbit d'actuació	Collbató
Membres	Entre 25 i 30 nens i nenes
Pressupost anual aproximat	2.500€
Finançament	A partir de les quotes i de l'organització d'un funció de pastorets per Nadal.
Treballadors	7 monitors
Funcionament intern	No existeix cap mena de jerarquia ni organisme de direcció formal, el funcionament intern és del tot assembleari

Flama del Canigó	
Any de Fundació	2003
Objectiu principal	Rememorar el fet històric de la flama del Canigó
Seu	El grup no està formalment constituït com a associació. El lloc habitual de reunió és l'ajuntament vell.
Activitats	Celebració de la flama del Canigó, Participació de l'Aplec de La Salut, Venda de samarretes
Àmbit d'actuació	Collbató i Esparreguera.
Membres	20 membres
Pressupost anual aproximat	500€
Finançament	Subvenció de l'Ajuntament; Venda de samarretes; Donacions
Treballadors	No
Funcionament intern	Participació conjunta dels membres en l'organització de les activitats

4.4. EQUIPAMENTS

Els equipaments culturals són indispensables per a la materialització de les polítiques culturals locals. A Collbató el dèficit en infraestructures culturals és important, de manera que els espais actuals no garanteixen les condicions, avui per avui, d'una vida cultural adequada. Es per això que el present document presta una atenció especial sobre aquest aspecte, tot i reconèixer les dificultats d'immediateza de resultats i de compromís quan es parla d'obra pública, no podem desaproveitar aquesta oportunitat per pensar en el Collbató del futur. En aquest sentit, l'estudi permetrà visualitzar amb claredat aquelles prioritats en inversió cultural que es requereixen, combinant l'òptica possibilista amb la de les necessitats urgents que s'expressen.

Donat que a Collbató la tendència demogràfica presenta un creixement continuat de la població, es posa de manifest la necessitat de comptar amb una biblioteca pública d'acord amb la Llei del Sistema Bibliotecari de Catalunya i els estàndards de la Xarxa de Biblioteques, els quals contemplen un servei bibliotecari de tipus filial per als municipis que es troben en la franja entre 3.000 i 5.000 habitants.

Un segon repte del present document és fer un petit repàs als usos que es fa dels actuals equipaments per detectar-ne aquells aspectes positius i negatius del seu funcionament actual.

A continuació, presentem una sèrie de fitxes sobre el conjunt d'equipaments d'ús, o d'interès, cultural que hi ha a Collbató, per tal de tenir clar de quins equipaments parlem.

MUSEU DE COLLBATÓ

Descripció:

Museu etnològic de caràcter popular que aplega una col·lecció de peces relacionades amb la vida del poble i la seva relació en un marc agrícola i ramader, principals recursos tradicionals del municipi. La gestió de l'equipament és a càrrec de l'Associació Cultural del Montserrat (ACM) en base a les disposicions que marca un conveni firmat amb l'Ajuntament.

Situació

C/ Bonavista, 2 (edifici Ajuntament)

Horaris

Obert diumenges de 10h. a 14h.

Observacions

- El museu presenta algunes deficiències estructurals i de conservació, sobretot el terra i algunes parets
- S'estan iniciant els treballs de catalogació del fons i col·locant nous plafons informatius
- No compleix amb la normativa d'accessibilitat i seguretat vigent

SALA CULTURAL

Descripció:

Espai que permet la realització d'actes reduïts com presentacions i xerrades. A més, acull el concurs de fotografia entre d'altres. Es tracte d'un espai públic a disposició de totes aquelles entitats de Collbató que el sol·licitin. La gestió és municipal.

Situació

C/ Bonavista, 2 (annex a l'edifici de l'Ajuntament)

Horaris

en funció de les peticions i activitats que si produeixen

Observacions

- Espai acollidor i ben condicionat per realitzar les activitats que es descriuen.
- Degut al fet que és l'únic espai d'aquestes característiques que té Collbató, el volum d'activitat fa que en ocasions existeixi una sobredemanda de l'espai de manera que no pot satisfer sempre totes les sol·licituds d'ús.

CASINET

Descripció:

Sala polivalent de capacitat mitjana, on s'hi realitzen les activitats pròpies d'aquest tipus d'equipaments: balls, teatre, projeccions, concerts, etc. La gestió és municipal.

Situació

Psg. Mansuet S/N

Horaris

en funció de les peticions

Observacions

- Espai útil i adequat per a la realització de balls i concerts i no tant per a la realització d'obres de teatre degut a la provisionalitat de l'escenari
- Problemes amb la climatització de l'espai. Les estufes que existeixen són insuficients per escalfar l'espai en un marge raonable de temps en època hivernal i l'absència d'aire condicionat fa que les temperatures diürnes a l'estiu siguin massa elevades.
- L'absència d'espais de magatzem provoca algunes disfuncionalitats com la pèrdua o el malbaratament d'alguns materials que utilitzen les entitats que fan un ús regular de l'espai
- És previst realitzar una intervenció de restauració
- L'entorn es troba força degradat

LA BIBLIOTECA

Descripció:

La Biblioteca ofereix els serveis tradicionals d'espai de lectura, consulta i préstec del fons bibliogràfic. Des de fa un parell d'anys disposa, també, d'un telecentre des d'on s'ofereix connexió gratuïta a internet i servei d'impressió domèstica a preus assequibles. L'any 2004 el nombre d'usuaris fou de 2.500. La gestió és municipal.

Situació

Ps. La Fumada, 8

Horaris

dilluns, dimarts, dijous i divendres de 16:30 a 20:30h. dimecres de 15:30 a 20:30h i dissabtes de 10:00 a 13:00h.

Observacions

- La biblioteca aprofita l'espai d'un vell barracó del CEIP de Collbató, la qual cosa fa impossible dur a terme els objectius establerts per IFLA/UNESCO per a les biblioteques públiques: accés a la informació; suport a la formació; foment de la lectura/desenvolupament cultural; espai de relació i suport al desenvolupament personal.
- La ubicació del telecentre, a través d'un conveni amb la Generalitat, ha actuat de reclam i ha afavorit l'augment persones que fan ús de l'equipament.

CASAL

Descripció:

Espai de grans dimensions destinat a usos de sala polivalent: balls, concerts, representacions teatrals, etc. També compta amb un segon pis amb despatxos i sales de reunió destinats a les entitats del poble.

Situació

Psg Mansuet s/n

Horaris

Espai tancat de forma permanent

Observacions

- Degut a problemes d'estructura l'espai es troba tancat al públic. De fet, les obres s'iniciaren fa 23 anys i mai se n'ha pogut fer ús.
- Malgrat els alts costos d'una intervenció integral d'arranjament, aquest equipament es configura com l'espai més idoni per acollir la biblioteca i/o altres serveis culturals.

MOLÍ D'OLI

Descripció:

Molí d'oli de premsa hidràulica tradicional. Antic corral de bestiar en planta baixa i un pis superior a base de biguetes i planxes de fusta destinat a palla. Entrat el s. XX es transformà per tal de destinar-lo als usos actuals: la producció d'oli d'oliva verge, resultat d'un acurat procés d'elaboració artesanal. Gestió a càrrec de Turisme de Collbató.

Situació

Té dues entrades. c/ Pau Bertran, 2 i el C/ de la Salut s/n

Horaris

En funció de les visites concertades

Observacions

- A nivell estructural, l'equipament no presenta deficiències greus.
- Es contempla la possibilitat de realitzar un projecte de recuperació museística de l'espai, tot i que un dels principals impediments és l'elevada inversió que requereix.

ANTIC AJUNTAMENT

Descripció:

Edifici amb valor patrimonial que data del segle XIX. Conjunt d'espais (en total 4 sales) que s'han habilitat recentment per proporcionar espais de reunió i trobada a les entitats. En especial cal assenyalar l'aprofitament que en fa l'Esplai Parroquial els dissabtes pel matí. La gestió és municipal.

Situació

C/ Pau Bertran, 25

Horaris

En funció de les peticions

Observacions

- Tot i que la necessitat que té Collbató de disposar d'espais públics de reunió destinats a les entitats del poble es veu en bona mesura satisfeta amb l'obertura d'aquest equipament, el cert és que es troba a faltar una adequació mínima de l'espai que el faci més confortable.

ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA I DANSA D'ESPARREGUERA (AULA ASSOCIADA DE COLLBATÓ)

Descripció:

L'Escola de Música de Collbató, nom que rep a nivell popular l'Aula Associada, es troba en funcionament des de l'any 2001 i en l'actualitat dona servei a un total de 60 alumnes, preferentment nois i noies d'entre 3 i 12 anys. L'oferta formativa se centra en els estudis de solfeig, des del grau d'iniciació fins el quart d'elemental, i en les classes d'instrument: piano, guitarra, violí, etc. Físicament, l'escola s'ubica en les antigues instal·lacions de l'escola primària del poble.

Situació

Passeig de la Fumada, 8

Horaris

Preferentment per les tardes

Observacions

- Existeix un conveni entre l'Ajuntament de Collbató i el d'Esparreguera en el qual es delimiten quines despeses són comunes i quines són assumides per Collbató de forma exclusiva
- La gestió administrativa és assumida per Esparreguera
- Es valora molt positivament el sistema de gestió compartida ja que d'altra forma seria impossible assumir els costos que comporta el manteniment d'un centre d'aquestes característiques.
- A nivell d'infraestructures, tot i romandre en l'espai que ocupava l'antiga escola de primària el cert és que les instal·lacions compleixen els mínims indispensables per poder desenvolupar el projecte educatiu actualment establert. Amb tot, ningú s'amaga que seria desitjable habilitar alguna sala insonoritzada i una altra específica per a la realització d'audicions.

4.5. PUNTS FORTS I FEBLES DE LA DINÀMICA CULTURAL DE COLLBATÓ

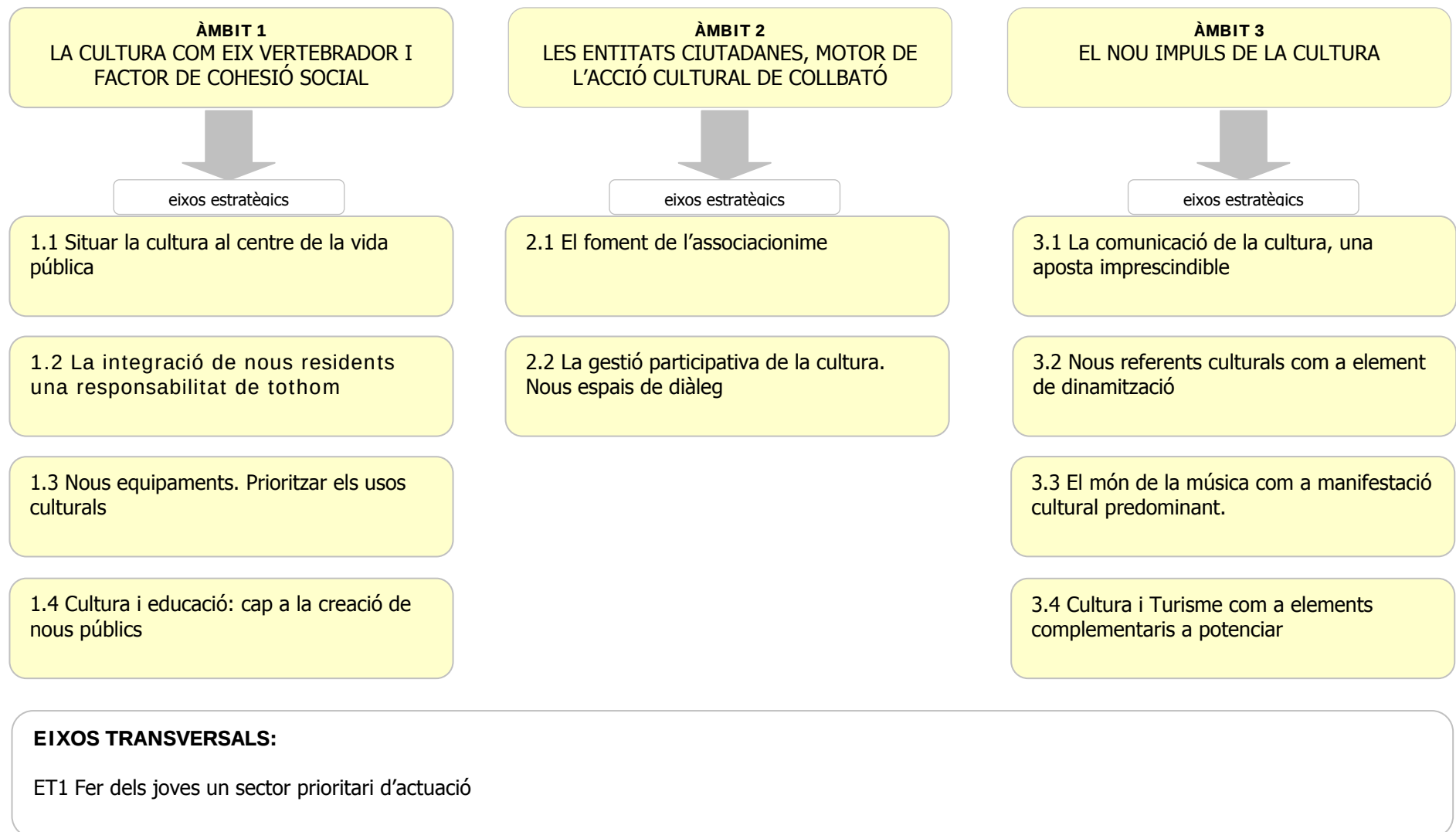
Punt forts	Punts febles
- La percepció que el teixit associatiu té del seu entorn es mostra força conscient de les forteses i les febleses que presenta la dinàmica cultural del poble. - Nombre important d'associacions de caràcter cultural que representen gairebé la meitat de la associacions del poble - Alt grau d'autonomia i d'emancipació respecte l'Ajuntament de les associacions a l'hora de tirar endavant les seves iniciatives i activitats. - Existència d'una voluntat d'entesa entre el teixit associatiu i l'Ajuntament amb el propòsit de treballar plegats per la millora de la vida cultural del poble. - Ampli consens al voltant de la proposta de treballar per la recuperació del Casal com a acció prioritària. - Ampli consens entre els representants del teixit associatiu per fer la realitat la proposta de creació d'un Consell de la Cultura de Collbató - Existència d'un conjunt de factors singulars relacionats amb el món de la música i que presenten potencialitats molt rellevants. - L'atractiu turístic de l'entorn i del paisatge com a recurs a potenciar.	- Significativa dispersió territorial del municipi amb les conseqüents dificultats d'articulació que aquest fet comporta. - Dificultat d'integrar els nous residents en la dinàmica cultural. - Baixa participació dels joves en la dinàmica associativa del poble. - Manca invertir recursos en la majoria d'equipaments culturals de què es disposa amb el propòsit de convertir-los en espais confortables per aquells usos més habituals. - Mancança d'un equipament que exerceixi de veritable punt neuràlgic de la cultura al poble. - Absència d'espais de coordinació i diàleg que aplegui conjuntament a associacions i responsables municipals. - Evidència de dificultats de renovació generacional pel que fa al teixit associatiu. - Necessitat d'augmentar la coordinació entre els recursos culturals, patrimonials i turístics de què disposa Collbató. - Manca una estratègia comunicativa més eficaç que contempli totes les especificitats dels diferents àmbits de la cultura. - Absència d'un projecte estratègic global estructurat per objectius i que plantegi línies polítiques a seguir a mitjà i llarg termini.

4.6. CONCLUSIONS

- La dispersió territorial del municipi presenta importants dificultats d'articulació interna. A més, l'A-2, al seu pas pel municipi, encara dificulta més aquesta tasca. El propòsit de cohesionar socialment el diversos nuclis difícilment prosperarà si no s'aborda de forma conjunta i coordinada (treball transversal) entre diverses regidories municipals. Entenguí's, per tant, que aquesta responsabilitat no pot recaure en la Regidoria de Cultura, de forma exclusiva.
- La baixa participació dels joves en el teixit associatiu del poble en general, i en el cultural en particular, esdevé un factor negatiu de cara a la renovació de les actuals entitats i tampoc contribueix gaire al sorgiment de noves iniciatives. El fet que l'àmbit d'acció de molts joves de Collbató es vinculi a altres poblacions veïnes pot capgirar-se amb la imminent construcció de l'institut de secundària al poble.
- La percepció que predomina des de moltes entitats respecte l'acció cultural que es fa des de l'Ajuntament podria resumir-se amb el fet que n'esperen ben poca cosa. Històricament, l'impuls de les iniciatives culturals al poble ha sorgit del teixit associatiu, de tal manera que les entitats han liderat i organitzat les seves activitats sense esperar la participació de la institució local. Aquest esperit clarament emprenedor que han manifestat les entitat propicia que els responsables polítics recolzin i complementin l'actual programa d'activitats que es fan al poble, ja sigui amb recursos o noves propostes.
- La percepció que tenen les associacions del seu entorn és conscient de l'existència de febleses o dificultats, en especial de la situació de no-presència dels joves, de la morfologia urbana dispersa. Tot i així, la majoria d'entitats no minven el seu afany pel que fa a la realització de les seves activitats culturals. En definitiva, les entitats tenen una imatge positiva del paper que desenvolupen al poble i alhora proven de resoldre les dificultats amb les què es troben. D'altra banda, la proximitat de les relacions personals entre els membres de moltes de les associacions facilita l'intercanvi d'experiències i de recursos, sobretot humans.
- Tot plegat fa que el moment actual sigui extraordinàriament propici per poder consolidar des de l'Ajuntament les bases d'una política cultural local planificada i elaborada de forma conjunta amb els agent culturals existents a Collbató, i això vol dir crear espais de diàleg estables i permanents. En aquest context, esdevé més important que mai disposar d'un model o projecte cultural per al poble que sigui debatut i compartit de manera àmplia, si més no en els seus trets i conceptes bàsics, que generi confiança, que sigui un estímul i orienti els esforços i les sinergies de la comunitat en un sentit positiu.
- La manca d'un equipament que exerceixi de veritable punt neuràlgic i de centralitat cultural fa convenient i necessari estudiar la possibilitat de dur a terme la rehabilitació del Casal per tal d'ubicar-hi la nova biblioteca.

- Donada la manca de llocs de reunió a disposició de les entitats i d'espais adequats per a la realització de les arts escèniques, cal abordar aquesta temàtica de gran importància per a la ciutadania i el consistori, bastint els elements que possibilitin un diàleg per a la construcció conjunta d'un veritable projecte cultural per a Collbató.
- Pel que fa al teixit associatiu, malgrat la seva important implantació i trajectòria a Collbató, com s'ha dit, presenta dificultats per renovar-se. Potser caldria destacar la manca d'una idea elaborada sobre allò que hauria de ser l'esdevenir de la dinàmica cultura al municipi. La majoria d'associacions giren al voltant d'activitats culturals que, si bé són participades per a un ampli ventall de població, comencen i acaben en la celebració de les activitats mateixes. És a dir, el nombre d'associacions que tenen com a objectiu manifest l'impuls cultural del poble és minoritari. Aquest fet ha propiciat un desenvolupament difús en la definició d'una política cultural global per al municipi, fins al punt que no s'ha considerat gairebé mai, des de les associacions, la possibilitat d'incidir en la planificació cultural del poble. Tanmateix, poc a poc aquest interès està creixent i sembla haver-hi una bona predisposició per part de la majoria d'associacions per desbordar l'actual dinàmica que no beneficia a ningú.
- En relació a aquest darrer aspecte, cal destacar la presència d'agents culturals interessats a incidir en el desenvolupament cultural de Collbató i el seu entorn. En especial, l'Associació Cultural del Montserrat (ACM), que com a empresa de serveis, desenvolupa un fort paper com a agent de desenvolupament turístic del municipis. Aquesta activitat (que genera tres llocs de treball de manera continuada i també col·laboracions professionals de manera eventual) presenta moltes dificultats degut a les condicions dels equipaments i a la diversitat de les seves activitats. L'especial situació dels recursos culturals, patrimonials i turístics de Collbató suggereixen la necessitat de coordinar aquests tres àmbits d'actuació de tal manera que la planificació cultural pugui incloure's en un únic marc de desenvolupament local.
- Cal destacar el paper més que significatiu del taller de fabricació d'orgues de la família Blancafort. El taller d'orgues remunta la seva activitat des de 1923 i actualment és un dels pocs tallers que existeixen. Els seus professionals gaudeixen d'important prestigi internacional i continuen amb la seva activitat productiva. En moments de poca activitat industrial al poble, el taller d'orgues ha representat un impuls per a l'activitat del municipi. La implicació de la família Blancafort amb les dinàmiques socials i culturals del poble van facilitar la construcció de l'orgue de Collbató, iniciativa que nasqué la Festa Major de 1978 amb la creació de la Comissió Pro Orgue.
- Més enllà del projecte cultural que es realitzi, un primer pas que cal donar, tal i com s'ha anat apuntant al llarg del present diagnòstic, passa per la creació d'una instància conjunta de trobada i de participació, d'intercanvi d'informació i de debat, que esdevingui el veritable marc de referència de la política cultural de Collbató de cara el futur.

5. PROPOSTES D'ACCIÓ D'UNA POLÍTICA LOCAL

ÀMBIT 1

LA CULTURA COM EIX VERTEBRADOR I FACTOR DE COHESIÓ SOCIAL

eix estratègic 1.1

Situar la cultura al centre de la vida pública

OBJECTIUS:

- Fer de la cultura un eix central del debat polític i ciutadà
- Fer de la cultura un element distintiu de Collbató.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

IMPLEMENTAR UN PLA D'ACCIÓ CULTURAL DE COLLBATÓ (PAC) establint clarament una línia estratègica de futur en base a dos principis: intensificar la coordinació entre l'Ajuntament i les entitats i consolidar projectes distintius i genuïns de la vila.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Aprovar el Pla d'Acció Cultural en el ple municipal
- Difondre i distribuir el Pla d'Acció Cultural entre les entitats i la ciutadania de Collbató. Fer-ne una versió didàctica.
- Establir mecanismes d'articulació del Pla d'Acció Cultural amb altres plans que promou l'Ajuntament, com el Pla de Joventut, per exemple.
- Establir un mecanisme d'observació i seguiment permanent de l'estat de la cultura a Collbató que contempli una avaluació periòdica de l'estat i l'aplicació del Pla d'Acció Cultural. Pot emanar del Consell de Cultura (la proposta de creació d'aquest organisme la trobareu ampliada més endavant) amb l'autonomia suficient per garantir-ne l'eficàcia en els resultats.

La integració de nous residents una responsabilitat de tothom

OBJECTIUS:

- Aconseguir, mitjançant la cultura, una major convivència de tots els col·lectius socials de Collbató per tal que els nous residents trobin a la ciutat el seu espai de vida quotidiana.
- Compartir el màxim d'elements comuns en una societat plural i diversa

PROJECTE ESTRATÈGIC:

EL PLA D'ACOLLIDA PER A NOUS RESIDENTS com a eina que possibiliti que els nous residents sentin la ciutat com un espai propi de convivència. Collbató, per la seva composició social, per la procedència de la població i pel fort creixement viscut en els darrers anys i per les expectatives a curt i mitjà termini, necessita introduir propostes en aquest sentit.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Generar activitats culturals descentralitzades (a tall d'exemple: cinema a l'aire lliure o activitats musicals promocionades per l'Escola de Música) a les urbanitzacions perifèriques mirant de sumar esforços amb les corresponents associacions de veïns.
- Potenciar l'activitat de les associacions de veïns de les urbanitzacions perifèriques vers la producció cultural.
- Editar un llibret o similar per informar els nous residents i invitar-los a conèixer els serveis que els poden oferir tant l'Ajuntament com les entitats. Es pot incloure en la carpeta que se'ls lliure al moment d'empadronar-se.
- Promoure i facilitar la incorporació dels nous residents a les entitats culturals.
- Fomentar la implicació dels nous residents amb perfils artístics i intel·lectuals a la quotidianitat de la vida cultural de Collbató.
- Facilitar que els nous immigrants, especialment els de les cultures més diferents a la local, a través de les actuals associacions o per iniciativa pròpia puguin contribuir en la creació de dinàmiques culturals.
- Potenciar el paper de l'escola com a plataforma clau de foment de la cultura entre els nouvinguts (cessió de les instal·lacions de l'escola, en horari extraescolar, per a la realització d'activitats relacionades amb l'esplai...)

Nous equipaments. Prioritzar els usos culturals

OBJECTIUS:

- Cobrir les necessitats d'espais que demanda el teixit associatiu de la vila.
- Habilitar nous espais i condicionar els existents per al desenvolupament d'activitats: la biblioteca com a element clau.
- Elaborar un Pla d'Equipaments per recollir les demandes concretes de tots els agents públics i privats.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

LA RECUPERACIÓ DEL CASAL com a equipament cultural central que incorpori la nova seu de la biblioteca pública per tal de donar un servei de qualitat i esdevenir un element clau per la seva capacitat de servei a la comunitat, aportant identitat i relació en un espai públic en què hom podrà connectar-se i relacionar-se, tot oferint, al mateix temps, un accés cada vegada major a la cultura.

Així mateix podria contribuir a fer realitat bona part de les demandes plantejades per la ciutadania i, si la disponibilitat d'espai ho permetés, podria acollir una quantitat important d'usos i activitats, tot reforçant la interrelació entre les entitats.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Treballar per a la captació de recursos provinents d'altres administracions (Generalitat, Consell Comarcal del Baix Llobregat, Diputació de Barcelona) per dur a terme la recuperació del Casal.
- Paral·lelament al desenvolupament de les gestions encaminades a l'obtenció de recursos per a la recuperació del Casal, seria convenient elaborar un Pla d'Equipaments on es recullin les demandes concretes dels col·lectius (tant culturals com no culturals) i treballar en la millora d'espais com el Casinet (millores en l'aclimatació i disseny d'un entarimat estable, principalment) i donar cobertura a altres necessitats com ara l'habilitació d'espais destinats a despatxos, sales de reunió o magatzems per dipositar materials reutilitzables per part de diverses entitats.

Cultura i educació: cap a la creació de nous públics

OBJECTIUS:

- Arribar a nous públics als que costa apropar a la cultura.
- Fomentar l'accés de la població a la vida cultural.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

ESTABLIR UN PLA DE CREACIÓ DE NOUS PÚBLICS si es vol que la cultura sigui un dels elements distintius de Collbató i un element d'integració social. En aquest sentit s'està parlant dels infants que han d'adquirir els hàbits culturals, estimular els joves perquè s'incorporin activament a la dinàmica cultural local, als adults que no troben mai el moment d'apropar-se a la pràctica cultural o a la gent gran que sovint no ha normalitzat la presència de la cultura en les seves vides. Però també, entre d'altres, als immigrants que no acaben de veure en la nostra cultura un element d'atracció, als residents d'arribada recent que desconeixen el potencial de la cultura local o als habitants de Collbató de sempre que s'han mantingut al marge de les propostes culturals més contemporànies.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Arribar a acords amb els centres docents per tirar endavant projectes de difusió de la vida cultural i de promoure'n la participació (participació en el programa de l'Oficina de Difusió Artística "Anem al Teatre"...).
- Fomentar la participació ciutadana a les escoles i a l'institut que s'obrirà properament, mitjançant les AMPA, els consells escolars i el professorat.
- Ampliar els programes que afavoreixin el coneixement del patrimoni natural i cultural del municipi i la comarca entre els escolars.

ÀMBIT 2

LES ENTITATS CIUTADANES, MOTOR DE L'ACCIÓ CULTURAL DE COLLBATÓ

eix estratègic 2.1

El foment de l'associacionisme

OBJECTIUS:

- Enfortir el teixit associatiu existent en el sector cultural
- Promoure l'obertura de les entitats cap a la comunitat
- Fer de les associacions el motor cultural que facilita la participació i la integració de totes les persones en la vida local

PROJECTE ESTRATÈGIC:

TREBALLAR PER A L'ASSOLIMENT D'UN CONDICIONAMENT MÉS ÒPTIM DELS ESPAIS DE QUÈ ACTUALMENT ES DISPOSA sens dubte esdevé un dels grans reptes polítics de gestió de la cultura a Collbató. Malgrat que es treballi per a la recuperació del Casal com a seu de la nova biblioteca pública i com a espai que podria cobrir bona part de les demandes que es plantegen, el cert és que alguns equipaments de què actualment ja es disposa presenten deficiències importants que fan que no es rendibilitzin al màxim les seves possibilitats. En aquest sentit, pensem en dos espais: el Casinet i el nou espai d'entitats ubicat a les dependències del vell Ajuntament. Cal destinar majors recursos per assegurar que els equipaments de què es disposa siguin espais agradables i còmodes per els seus usuaris. A més del Casal, per tant, sostenim que cal treballar també per disposar de majors recursos en favor de l'assoliment d'espais convenientment equipats. Activar polítiques decidides en aquest sentit, i de comú acord amb les entitats i col·lectius del poble, representa un pas endavant imprescindible per consolidar i refermar la tasca del teixit associatiu local i crear les condicions necessàries per fomentar noves iniciatives.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Emprendre la rehabilitació bàsica dels equipaments que permetin acollir en les degudes condicions els serveis i les entitats tenint com horitzó el Pla d'Equipaments esmentat anteriorment.
- Incitar les entitats a trobar estratègies de funcionament a les seves associacions per tal que situïn els seus objectius amb mires a assolir una major dinamització cultural de la vila.
- Estimular la coordinació entre les entitats, fomentant la creació d' una Coordinadora d'Entitats
- Promoure la formació de les entitats (cursos, tallers, seminaris formatius...)
- Esperonar la creació d'associacions de veïns per al conjunt de barris/urbanitzacions de Collbató i incrementar el contacte amb les ja existents com a mitjà que faciliti la integració dels nous residents a la vida pública del poble.
- Facilitar l'accés de les entitats a recursos tècnics i logístics. Es proposa crear una sala de recursos amb telèfon, fax i accés a internet com a prestacions bàsiques.
- Facilitar l'ús puntual d'espais públics de la ciutat i preveure un paquet de recursos per accions concretes de les entitats o altres col·lectius amb noves propostes culturals.

La gestió participativa de la cultura. Nous espais de diàleg

OBJECTIUS:

- Promoure la participació de la ciutadania i de tots els agents culturals organitzats en el conjunt de la vida cultural de Collbató.
- Incrementar el nivell de relació entre l'Ajuntament i les entitats basat en la confiança, el progrés, l'exigència mútua i el bé comú.
- Establir nous models de relació i coordinació més eficients i beneficiosos per al conjunt de la població que s'adaptin a la voluntat i la capacitat dels diferents agents implicats.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

LA CREACIÓ D'UN CONSELL DE CULTURA permetria donar respostes clares a la necessitat d'assolir un model de gestió política participat i que determini projectes consensuats a mitjà-llarg termini. La resolució de molts dels esculls que preocupen sobre la situació cultural que viu Collbató, i que s'han analitzat al llarg de l'apartat de diagnòstic, només podran trobar un desencadenant plausible si s'aconsegueix sumar esforços. La creació del CONSELL DE CULTURA permetria donar solucions positives a aquesta situació.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Creació del Consell de Cultura i d'aquelles plataformes de participació cívica que es considerin adients (coordinadora d'entitats...) comptant amb el suport del Centre per a la Participació Ciutadana de la Diputació de Barcelona.
- Aprovació del Consell de Cultura per part del Ple Municipal
- Definir el conveni com a model prioritari de relació estable entre Ajuntament i les associacions culturals amb la finalitat d'enriquir la dinàmica cultural.
- Establir criteris de col·laboració i de suport econòmic, en recursos, formació i assessorament de l'Ajuntament a programes i projectes de les entitats culturals, tenint en compte sobretot aquelles que fomenten la participació ciutadana, ofereixen les seves activitats a tota la població, gestionen un servei o programa d'interès públic així com a aquelles que, sense tenir seu a Collbató, hi duen a terme activitats de difusió cultural.

- Establir mecanismes de cogestió dels espais cedits.
- Establir una coordinació del calendari cultural
- Iniciar un treball també amb les associacions de veïns dels barris per tal de planificar l'acció cultural en cadascun d'ells.

ÀMBIT 3

EL NOU IMPULS DE LA CULTURA

eix estratègic 3.1

La comunicació de la cultura, una aposta imprescindible

OBJECTIUS:

- Facilitar el coneixement i, per tant, l'accés de la població a la vida cultural
- Dissenyar polítiques comunicatives que generin major incidència social.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

ESTABLIR UN PLA DE COMUNICACIÓ INTEGRAL tot i els esforços que s'estan realitzant actualment, la comunicació ha de seguir essent un dels eixos de l'acció cultural si es vol arribar al conjunt de la ciutadania. Cal una estratègia global de comunicació que contempli totes les especificitats dels diferents àmbits de la cultura.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Estudiar la recuperació de la radio local en favor de la millora de les estratègies de comunicació actualment existents. La vocació expressa de fer una radio participativa i d'engrescar col·lectius de joves representa, sens dubte, un molt bon punt de partida.
- Iniciar una campanya de captació autoritzada de direccions de correu electrònic i confeccionar un butlletí electrònic des d'on es promocionés el conjunt de l'activitat setmanal, mensual o d'actes puntuals que es realitzen al poble.
- Malgrat els creixents esforços que es destinen per millorar la qualitat i la incidència a nivell de distribució de l'*Agenda Informativa* el cert és que encara semblen ésser insuficients. Valorar, per tant, la necessitat d'ampliar la cobertura de l'*Agenda* i fer que arribi a un major nombre d'habitants.
- Coordinar el calendari d'activitats amb el de les poblacions veïnes per difondre una oferta conjunta d'activitats que tinguin en compte els visitants dels caps de setmana.

- Coordinar estratègies de comunicació i marketing comuns entre les entitats i l'Ajuntament per tal de difondre les activitats culturals de la ciutat.
- Elaborar bases de dades adequades a cadascuna de les estratègies comunicatives i mantenir-les actualitzades.

Nous referents culturals com a elements de dinamització

OBJECTIUS:

- Mantenir els elements d'identitat de Collbató tradicionals i establir-ne de nous.
- Aportar elements de referència compartits per tots els grups de població

PROJECTE ESTRATÈGIC:

EL CICLE FESTIU COM A NEXE D'UNIÓ I GENERADOR D'ELEMENTS D'IDENTITAT DE LA COMUNITAT. La vivència del cycle festiu ha de donar a Collbató una oportunitat per a l'encontre ciutadà, una identificació de tota la població amb uns elements simbòlics comuns i un espai de temps compartit. El conjunt del cycle festiu ha de saber compaginar els aspectes tradicionals que donen sentit de pertinença i arrelament a la població i elements contemporanis que permeten la sintonia amb amplis grups de nous residents.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Donar suport a aquelles entitats i activitats que, tot actuant des de la cultura tradicional, busquen l'obertura a la societat i la implicació d'amplies capes de població.
- Treballar els diferents elements identitaris de Collbató des de totes les òptiques possibles.
- Estudiar la creació del premi literari Pau Bertran. El premi pren el nom d'un il·lustre personatge de la vila que va destinar la seva curta vida a la poesia i a recuperar la literatura oral popular.
- Potenciar la creació i consolidació d'àmbits culturals de referència. Com se suggeria anteriorment, el de la música pot ser-ne un de ben propici o bé el Mercat de la Tradició i la Recuperació del Vells Oficis, tal com proposa l'estudi de l'Oficina Tècnica de Turisme de la Diputació de Barcelona sobre els 4 portals de Montserrat.

El món de la música com a manifestació cultural predominant

OBJECTIUS:

- Potenciar la marca de Collbató com a localitat referent de l'àmbit de la música
- Consolidar els projectes actuals en l'àmbit de la música.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

ELABORAR UN PROJECTE QUE DIFONGUI I DONI SINGULARITAT A LA POTENT OFERTA A L'ENTORN D'AQUEST ÀMBIT. Engegar un projecte aprofitant l'element turístic i el paisatge privilegiat, que faci que Collbató progressi a ulls del visitant en la idea d'ésser una vila de tradició musical en tots els seus vèrtexs: tradició (la figura d'Amadeu Vives i la fabricació d'orgues), producció d'instruments (Taller d'Orgues Blancafort), associacions (el Amics de l'Orgue i les dues corals), activitats (concerts a l'església, a les coves, de Montserrat, trobades de Corals, etc.), formació (Escola de Musica) i mitjà de comunicació local (la propera obertura de la ràdio). Crear un projecte sòlid passa per la consolidació de l'actual oferta però també per la creació de noves activitats. L'organització del premi musical Amadeu Vives o un festival internacional d'orgues, activitats que en algun moment han estat suggerides, poden ser una realitat a l'aixopluc d'un projecte ambiciós i de futur que ha de permetre atraure recursos per fer front als objectius que es plantegen.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

- Seguir donant suport al projecte d'escola de música i dotant-la progressivament de millors instal·lacions i més recursos per poder ampliar l'oferta formativa.
- Realitzar unes jornades de debat entre el conjunt d'agents implicats al voltant de les potencialitats que en l'àmbit de la música exhibeix Collbató. Aquestes jornades haurien de permetre estudiar la viabilitat de determinats projectes (recuperar la identitat dels vells oficis, museu de l'orgue i la música,...) que potenciessin aquests recursos.

Cultura i turisme com a elements complementaris a potenciar

OBJECTIUS:

- Vincular les dinàmiques culturals existents al municipi amb l'explotació turística del patrimoni.
- Condicionar el patrimoni turístic i cultural per a un òptim aprofitament dels recursos.
- Millorar l'oferta turística a partir de les iniciatives engegades.

PROJECTE ESTRATÈGIC:

CONSENSUAR UN MODEL DE DESENVOLUPAMENT LOCAL liderat per l'Ajuntament i participat pel conjunt d'entitats i de la ciutadania. El patrimoni cultural de Collbató està fortament relacionat amb els atractius turístics de què disposa. Per això, la comunió entre les activitats d'explotació turística i les activitats culturals pot afavorir una major concurrència a les activitats culturals i fomentar, alhora, una major difusió de les mateixes i una millora constant de les instal·lacions, equipaments i patrimoni.

PROPOSTES D'ACCIÓ:

Recollir les propostes de l'estudi "Grup de competitivitat dels 4 portals de Montserrat" realitzat per l'Oficina Tècnica de Turisme de la Diputació de Barcelona el 2005, on es fa una diagnosi de la situació turística de Montserrat en relació als quatre municipis i es proposen línies de desenvolupament concretes per a cadascun dels municipis i per al conjunt del territori.

A nivell estrictament local i amb el suport institucional adient, caldria impulsar l'elaboració d'un catàleg del patrimoni arquitectònic i un pla de protecció i recuperació del patrimoni històric i cultural del municipi.

EIX TRANSVERSAL ET1:

Fer dels joves un sector prioritari d'actuació

OBJECTIUS

- Aconseguir que els joves s'integrin plenament en el conjunt de la vida cultural de Collbató.
- Assolir un nivell d'atencions i prestacions que permeti als joves desenvolupar les seves inquietuds culturals a Collbató.

PROPOSTES D'ACCIÓ

- Recollir les recomanacions sobre cultura que es facin en el Pla Local de Joventut i coordinar-s'hi a l'hora de planificar l'acció municipal dirigida a aquest sector de població.
- Aprofundir en el treball transversal entre les regidories de Joventut, Educació, Esports i Cultura per tal d'apropar el món juvenil a la cultura i l'activitat cultural.
- Preveure les noves formes d'associacionisme de la joventut i posar-les en relació amb la cultura.
- Reconèixer i potenciar el paper dels grups informals i emergents de component bàsicament jove en la dinàmica cultural local.
- Potenciar l'associacionisme cultural juvenil.
- Afavorir la incorporació dels joves al Consell de Cultura
- Crear hàbits de consum cultural en els més joves com a forma de creixement personal, però alhora també com a mode d'integració en la vida cultural del poble.

6. CRÉDITS

El Pla d'Acció Cultural és una iniciativa del Servei de Cultura de l'Ajuntament de Collbató que compta amb el suport del Centre d'Estudis i Recursos Culturals de l'Àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona.

De manera general, han participat en l'elaboració d'aquest document:

Ajuntament de Collbató

Ramon Millan (Regidor de Cultura)
Manela Delgado (Tècnica de Cultura, Esports i Joventut)

Diputació de Barcelona

Carles Prats (Director CERC)
Eugènia Argimon i Xavier Coca (Tècnics de cultura CERC)

Coordinadors metodològics i redactors del Pla de Cultura

Xavier Carbonell i Maura Lerga, directors de SICS, Serveis d'Investigació i Comunicació Socials.

1. Persones que han participat en les diferents fases del Pla de Cultura

Aquest Pla ha estat possible gràcies a la participació, la implicació, les aportacions, les idees i les opinions d'un nombre important de ciutadanes i ciutadans que han intervingut en diferents parts de la fase de Diagnòstic. Aquests són:

Entrevistes a tècnics i responsables municipals:

Ramon Millan (Regidor de Cultura)
Manela Delgado (Tècnica de Cultura, Esports i Joventut)
Marisa Casanovas (Tècnica d'Educació)
Membres de la Comissió de Cultura
Sílvia Closas, Biblioteca Municipal

Entrevistes a membres del teixit associatiu:

Margarida Gil, Amics de la Sardana i Cofraria de la Mare de Déu
Gilberto Pérez, Amics de l'Orgue
Jordi Serra, Associació Cultural del Montserrat
Anna Ripoll, Cor Nèlius

Montserrat Baró, Coral La Falguera
Frances Planes, Grup de Teatre La Forja
Josep Raventós, Comissió de Festes dels Tres Tombs
Jordi Domènech, Esplai Parroquial
Montse López, Flama del Canigó

2. Assistents a la Jornada de Treball de Diagnòstic:

Responsables tècnics i polítics

Elies Rogent (Alcalde de Collbató del 2003 fins al maig de 2005)
Ramon Milán (Regidor de Cultura de Collbató)
Carles Prats (Director del CERC)
Eugènia Argimon (Tècnica de cultura del CERC)
Xavier Carbonell (Tècnic de la Plataforma SICS)
Maura Lerga (Tècnica de la Plataforma SICS)

Ciutadania

Anna Ripoll (Cor Nèlius)
Antoni Claret (Associació Cultural del Montserrat)
David Martí (a títol personal)
Enric Freixes (a títol personal)
Gilberto Pérez (Amics de l'Orgue)
Jaume Creus (Comissió de Cultura)
Joan Cardús (a títol personal)
Josep Maria Raventós (Comissió de Festes dels Tres Tombs)
Montserrat Baró (Coral La Falguera)
Raimon Giner (Amics de l'Orgue)
Sílvia Closas (Biblioteca Municipal)

3. Assistents a la Jornada de plantejament de propostes

Responsables tècnics i polítics

Josefina Martínez (Alcaldessa de Collbató a partir de juny de 2005)
Ramon Milán (Regidor de Cultura de Collbató)
Roberto Rodríguez (Regidor de Serveis Socials. Ajuntament de Collbató)
Joan Carles Gaya (Regidor de Promoció Econòmica)
Manela Delgado (Tècnica de Cultura. Ajuntament de Collbató)
Carles Prats (Director del CERC)
Eugènia Argimon (Tècnica de cultura del CERC)
Xavier Carbonell (Tècnic de la Plataforma SICS)

Ciutadania

Jordi Serra (Associació Cultural del Montserrat)

Sílvia Closas (Biblioteca Municipal)

Raimon Giner (Amics de l'Orgue)

Jaume Creus (Membre del Consell de Cultura i organitzador Festival PACEM)

Montserrat Baró (Coral La Falguera)

Valentí Julià (Amics dels orgues)

Angels Marraco (Membre del Consell de Cultura i artista plàstic)

Enric Freixes (a títol personal)